Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Socjologiczno-polityczne aspekty dzieciństwa (Wykład), PG_00206753		
Kierunek studiów	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca			
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Adela Kożyczkowska, prof. UG	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr hab. Adela Kożyczkowska, prof. UG	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	45.0	75

Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów: 1. ze społeczno-kulturowym wytwarzaniem człowieka - dziecka, 2. z podstawowymi przełomami i przejściami w badaniach dziecka i dzieciństwa, 3. ze szczegółowymi zagadnieniami dzieciństwa: prawa dziecka (dziecięce obywatelstwo), zniewolone dzieciństwo, socjalizacja dziecka w ubóstwie, praca dzieci, dzieci ulicy, dziecko we współczesnych konfliktach wojennych, dzieciństwo w warunkach migracji, dwujęzyczność, przemoc domowa wobec dzieci.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[PPWJ5_W08] ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat praw dziecka oraz osoby z niepełnosprawnością a także sposobów ich egzekwowania oraz ich propagowania w środowisku zarówno przedszkolnym i szkolnym jak i pozaprzedszkolnym oraz pozaszkolnym	K_W08 Student ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat praw dziecka oraz osoby z niepełnosprawnością a także sposobów ich egzekwowania oraz ich propagowania w środowisku zarówno przedszkolnym i szkolnym jak i pozaprzedszkolnym oraz pozaszkolnym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_U12] ma umiejętności pozwalające na efektywną pracę w środowiskach zróżnicowanych kulturowo oraz z dziećmi, dla których język polski jest drugim językiem, wykorzystując kompetencje międzykulturowe i glottodydaktyczne	K_U12 Student ma umiejętności pozwalające na efektywną pracę w środowiskach zróżnicowanych kulturowo oraz z dziećmi, dla których język polski jest drugim językiem, wykorzystując kompetencje międzykulturowe i glottodydaktyczne.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_K06] ma kompetencje społeczne umożliwiające trafne rozpoznawanie specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie dzieci lub uczniów, a także podejmowanie współpracy na rzecz dobra dzieci lub uczniów i tych środowisk	K_K06 Student ma kompetencje społeczne umożliwiające trafne rozpoznawanie specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie dzieci lub uczniów, a także podejmowanie współpracy na rzecz dobra dzieci lub uczniów i tych środowisk.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_K04] ma kompetencje społeczne umożliwiające pracę w zespole, pełnienie w nim różnych ról oraz współpracę z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej	K_K04 Student ma kompetencje społeczne umożliwiające pracę w zespole, pełnienie w nim różnych ról oraz współpracę z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_W03] ma pogłębioną, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę na temat współczesnych badań nad dzieciństwem (Childhood Studies) eksplorujących w sposób interdyscyplinarny zagadnienie dobrostanu dziecka	K_W03 Student ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat praw dziecka oraz osoby z niepełnosprawnością a także sposobów ich egzekwowania oraz ich propagowania w środowisku zarówno przedszkolnym i szkolnym jak i pozaprzedszkolnym oraz pozaszkolnym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_W07] ma zaawansowaną wiedzę na temat edukacji międzykulturowej i rozumie jej ekonomiczne, prawne i etyczne uwarunkowania	K_W07 Student ma zaawansowaną wiedzę na temat edukacji międzykulturowej i rozumie jej ekonomiczne, prawne i etyczne uwarunkowania.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

1. Kultura jako permanentna pedagogia - wytwarzanie człowieka-dziecka i jego dzieciństwa.
2. Dzieciństwo w ujęciach pedagogicznym, psychologicznym, antropologicznym i filozoficznym.
3. Rozwój, przemiany i przejścia w badaniach nad dzieciństwem.
4. Polityka dzieciństwa - polityka wobec dziecka i dzieciństwa: dyskursy, pytania i wybrane egzemplifikacje:
-prawa dziecka (dziecięce obywatelstwo),
-zniewolone dzieciństwo,
-socjalizacja dziecka w ubóstwie,
-praca dzieci, dzieci ulicy,
-dziecko we współczesnych konfliktach wojennych,
-dzieciństwo w warunkach migracji (doświadczenie polskie),
-dwujęzyczność,
-przemoc domowa wobec dzieci.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Test (cz. 1) obejmuje materiał z wykładów oraz lektur obowiązkowych.	51.0%	50.0%
Test (cz. 2) obejmuje pytanie otwarte (monograficzne): to obszar, w którym student formułuje problem do rozwiązania (we wskazanym polu refleksji).	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	1. Buliński T., Człowiek do zrobienia. Jak kultura tworzy człowieka: Studium antropologiczne, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2002. 2. Kehily M.J., Wprowadzenie do badań nad dzieciństwem, Kraków 2008. 3. Szczepska-Pustkowska M., Dziecko - obywatel czy wykluczony?, Problemy Wczesnej Edukacji 2012, nr 2 (17). 4. Theiss W., Zniewolone dzieciństwo, Warszawa 1996. 5. Konwencja o Prawach Dziecka. Wybór zagadnień (Artykuły i komentarze), S.L. Stadniczenko (red.) Warszawa 2015. 6. Śliwerski B., Pedagogika dziecka, Gdańsk 2007.
	Uzupełniająca lista lektur	1. Bandura L., Wpływ wojny na psychikę dzieci i młodzieży, Wydawnictwo UMK, Toruń 2004. 2. Jarosz E., Dziecko i dzieciństwo pejzaż współczesny. Rzecz o badaniach nad dzieciństwem, Pedagogika Społeczna 2017, nr 2(64). 3. Kożyczkowska A., Młynarczuk-Sokołowska A., Kulturowe konteksty dzieciństwa. Szkice antropologiczno-pedagogiczne, Gdańsk 2018. 4. Łaciak B.(red.), Nowe społeczne wymiary dzieciństwa, Wydawnictwo Żak, Warszawa 2011. 5. Nikitorowicz J., Edukacja międzykulturowa. Kreowanie tożsamości dziecka, Gdańsk 2007. 6. Szczepska-Pustkowska M., Od filozofii dzieciństwa do dziecięcej filozofii życia: casus władzy (i demokracji), Gdańsk 2011. 7. Tochman W., Dzisiaj narysujemy śmierć, Kraków 2018.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Obszar problemowy do samodzielnego sformułowania problemu badawczego: Moja - dotąd - milcząca pedagogia dziecka-ucznia i nauczyciela. Mój - dotąd - nierozpoznany wzór szkolnego dzieciństwa.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.